

پیام رزمایش مشترک دریایی ایران، چین و روسیه چیست؟

رزمایش مرکب کمربند امنیت دریایی ۲۰۲۳ از دیروز با حضور نیروی دریایی ارتش و سپاه جمهوری اسلامی ایران، نیروی دریایی روسیه و نیروی دریایی ارتش چین آغاز شد.

به گزارش سایت خبری پرسون، این رزمایش مشترک در سال های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۲ نیز برگزار شده بود. ناوشکن موشک انداز «نانینگ» چین در این رزمایش حضور دارد. بر اساس بیانیه وزارت دفاع روسیه، این رزمایش مشترک به توسعه همکاری ها میان نیروهای دریایی کشورهای شرکت کننده و افزایش آمادگی مشترک برای تامین امنیت دریایی و ایجاد انرژی مثبت برای صلح و ثبات منطقه ای کمک می کند. این رزمایش دریایی اما بیش از همه حاوی پیام برای آمریکا به حساب می آید. آمریکا که در نتیجه اتفاقات چند ماه اخیر در خلیج فارس ائتلاف دریایی راه انداخته، حال دریافته است که نمی تواند در خلیج فارس ایران را منزوی کند.

ایران محور اصلی امنیت خلیج فارس و دریای عمان به حساب می آید و کشورهای فرامنطقه ای نیز با توجه به اهمیت این منطقه سعی در ایجاد تنش نداشتند. هر چند در برهه هایی که آمریکا و انگلیس به دنبال سنجش حساسیت ایران در قبال امنیت مرزهای آبی اش بوده اند که غالباً هم جواب درخور دریافت کرده اند، با این حال در پی ایجاد درگیری در این منطقه نبوده اند. قدرت بومی شده نظامی ایران در خلیج فارس و گزینه های متعدد نظامی برای تنبیه متجاوز، در عمل استفاده از گزینه نظامی برای مقابله با ایران در خلیج فارس را حذف کرده است.

در چنین شرایطی آمریکا با یارکشی از برخی متحدانش به دنبال ایجاد موازنه ای در به دست گرفتن امنیت خلیج فارس و دریای عمان بوده است. به بیان دیگر آمریکا خواهان آن است نظم پیشین امنیتی در خلیج فارس را با به میدان آوردن متحدانش به نفع خود برهم بزند؛ نظمی که در آن نقش محوری ایران، تغییر کند و در نتیجه حضور ائتلاف دریایی مورد حمایت آمریکا، کفه سیاسی و نظامی خلیج فارس به نفع آمریکا سنگین تر شود. با این حال خلیج فارس و دریای عمان صرفاً آن طور که آمریکا می خواست به آرایش امنیتی و سیاسی دست پیدا نکرد. حضور روسیه و چین در منطقه خلیج فارس و دریای عمان در کنار ایران برای آمریکا قابل هضم نیست.

حضور چین و روسیه در کنار ایران به این دلیل مهم است که این ۲ کشور عملاً هیچ نقشی در مهم ترین منطقه دریایی و نفت خیز جهان نداشته اند؛ منطقه ای که رقیب آنان یعنی آمریکا حضور پررنگ داشته اما آنان به دلایل مختلف از نقش آفرینی در تحولات آن محروم بوده اند. ایران اما با بازی دادن چین و روسیه عملاً سعی در ایجاد تعادل در تحولات حوزه سرزمینی خلیج فارس دارد؛ البته حضور چین و روسیه در خلیج فارس حضوری عنان گسیخته نیست. نوع همکاری ایران و روسیه در سوریه نشان داد این ۲ کشور می توانند روی حوزه منافع مشترک سرمایه گذاری کنند.

نتیجه حضور روسیه در سوریه نه به ضرر ایران، بلکه در نهایت منفعتی بیش از زمان غیبت روسیه در این کشور نصیب ایران کرد. البته روسیه نیز از حضور «کنترل شده» در سوریه به دنبال منفعت ملی خود بود و در نتیجه این نقش آفرینی، این کشور نیز سود برد. بازنده میدان سوریه اما بدون شک آمریکا و کشورهای هم پیمان او بودند. همین الگو در خلیج فارس در حال تکرار است. ایران برای آن که نقش اولش در منطقه فوق حساس غرب آسیا را نصیب دیگری نکند، بازیگران نقش مکمل را وارد معادلات خلیج فارس کرده است تا همچنان خودش حرف اول را در خلیج فارس بزند. به بیان دیگر، ایران برای برهم زدن نظم جدیدی که آمریکا به دنبال استقرار آن در خلیج فارس بود، نیروهای برهم زننده چنین نظمی یعنی ۲ عضو شورای امنیت سازمان ملل را که جزو قدرتمندترین ارتش های دنیا هستند، وارد معادله و بازی خود کرد.

در همین باره روزنامه فرامنطقه ای «رای الیوم»، با اشاره به رزمایش دریایی ایران، روسیه و چین نوشته بود: این همکاری نظامی میان ۳ کشور مذکور پیامی روشن و چالش برانگیز برای دولت آمریکا ارسال می کند و به عنوان نشانه ای قابل توجه از ظهور ائتلاف نظامی جدید میان تهران، پکن و مسکو در رویارویی با اقدامات دولت آمریکا و سیاست های آن در منطقه و جهان تلقی می شود. همزمان روزنامه دولتی «گلوبال تایمز» چین نیز در مقاله ای نوشته بود: این رزمایش مشترک نشان می دهد چین و روسیه به عنوان ۲ قدرت بزرگ جهانی از ایران و توافق هسته ای پس از خروج آمریکا از آن حمایت می کنند. هر ۳ کشور ایران، روسیه و چین به دلیل منازعات در برخی پرونده ها، با تحریم های آمریکا روبه رو هستند و اقدامات تنبیهی فزاینده آمریکا مستلزم هماهنگی سه جانبه میان این کشورهاست که این هماهنگی به سطح نظامی رسیده است و این ۳ قدرت با برگزاری مانوری توانمندی ها و قابلیت های نظامی شان را در منطقه ای حیاتی و حساس به نمایش می گذارند.